

Tööandja kohustus teavitada Tööinspektsiooni kohalikku asutust või tööinspektorit töötervishoidu ja tööohutust reguleerivate õigusaktide nõuete täitmisest

Mitmes töötervishoidu ja tööohutust reguleerivas õigusaktis on sätestatud tööandja kohustus teavitada Tööinspektsiooni kohalikku asutust või tööinspektorit nende õigusaktide üksikute sätete täitmisest. Kuid paljud tööandjad ei täida neid nõudeid ning esitavad nõutava teabe alles pärast tööinspektori ettekirjutust.

Näiteks ei ole paljud tööandjad esitanud Tööinspektsiooni kohalikele asutustele teavet kantserogeensete ja mutageensete ainete kasutamise ja bioloogiliste ohutegurite olemasolu kohta. Sellest võib järeldada, et tööandjad ei ole vajalikul määral teadlikud oma kohustustest. Alljärgnev on ülevaade õigusaktide nendest sätetest, mis kohustavad tööandjaid ilma täiendava meeldetuletuseta esitama Tööinspektsiooni kohalikule asutusele tööks vajaliku teave.

1. Vabariigi Valitsuse 5.05.2000 määrus nr 144 „Bioloogilistest ohuteguritest mõjutatud töökeskkonna töötervishoiu ja tööohutuse nõuded“ kehtestab töötervishoiu ja tööohutuse nõuded töötaja kaitseks töökeskkonda mõjutavate bioloogiliste ohutegurite eest.

Määrust kohaldatakse kõigile töödele, mida tehes töötajad on või võivad olla ohustatud bioloogilistest ohuteguritest. Kõikide tööde korral, kus esineb bioloogiliste ohuteguritega kokkupuute oht, peab tööandja töökeskkonna riskianalüüsi käigus kindlaks määrama töötaja nakatumisohu laadi, suuruse ja kestuse ning sellest tulenevalt hindama riski töötaja tervisele ja võtma tarvitusele vajalikud ennetusabinõud. Tööandja peab vältima tervisele ohtliku bioloogilise ohuteguri kasutamist, kui see on võimalik asendada nüüdisaegsete teadmiste kohaselt tervisele ohutu või ohutuma bioloogilise teguriga.

Vabariigi Valitsuse määruse alusel tuleb tööandjal esitada Tööinspektsioonile järgmine teave.

§ 12. Tööinspektorile esitatav teave

(1) Tööandja on kohustatud esitama tööinspektori nõudmisel järgmised andmed:

- 1) töökeskkonna riskianalüüsi tulemused ja selle läbiviimisel kasutatud lähteandmed;
- 2) tööde loetelu, millega kaasneb bioloogiliste ohuteguritega nakatumise oht;
- 3) bioloogiliste ohuteguritega kokkupuutuvate töötajate arv;
- 4) töökeskkonnaspetsialisti nimi;
- 5) töökohas rakendatavad töötervishoiu ja tööohutuse abinõud;
- 6) abinõude loetelu, mida rakendatakse töötajate kaitseks 3. ja 4. ohurühma tegurite mõju eest.

(2) Tööandja peab teatama Tööinspektsiooni kohalikule asutusele igast juhtunud õnnetusest ja ohuolukorrast, millega kaasnes või oleks võinud kaasneda bioloogiliste ohutegurite leke keskkonda ning inimeste nakatumine või haigestumine.

(3) Määruse §-s 10 nimetatud ohustatud töötajate loetelu ja §-s 11 nimetatud töötajate tervisekontrolli tulemused antakse üle Tööinspektsiooni kohalikule asutusele, kui ettevõtte lõpetab oma tegevuse.

§ 13 Bioloogiliste ohutegurite käitlemisest etteteatamine

(1) tööandja on kohustatud teatama Tööinspektsiooni kohalikule asutusele kirjalikult vähemalt 30 päeva enne esmakordset töö alustamist 2., 3. või 4. ohurühma bioloogiliste ohuteguritega.

(2) teadet korraldatakse alati, kui töös hakatakse kasutama uut 3. või 4. ohurühma kuuluvat tegurit ning kui töökeskkonnas tehakse olulisi muudatusi, mistõttu eelmise teate sisu vananeb.

(4) Teade peab sisaldama:

- 1) ettevõtte nime ja aadressi;
- 2) töökeskkonnaspetsialisti nime;
- 3) töökeskkonna riskianalüüsi nime;
- 4) töökeskkonda mõjutavate bioloogiliste ohutegurite liiginimetust ja ohurühma;
- 5) rakendatavaid kaitse- ja ennetusabinõusid.

§ 18. Määruse jõustumine

(2) Ettevõtted, mille töökeskkonda mõjutavad 2., 3. või 4. ohurühma kuuluvad bioloogilised ohutegurid, peavad oma tegutsemisest teatama Tööinspektsiooni kohalikule asutusele §-s 13 esitatud kujul määruse jõustumisest arvates hiljemalt 6 kuu jooksul.

2. Vabariigi Valitsuse 2. veebruari 2000. a määruse nr 32 "Asbestitööle esitatavad töötervishoiu ja tööohutuse nõuded" alusel (§ 2 lg 1 p 9) peab tööandja teatama Tööinspektsiooni asbestitööde alustamisest vähemalt seitse kalendripäeva enne tööde algust.

Koos teatisega tuleb esitada tööde tehnoloogiline plaan ning kasutatavad tööohutuse abinõud.

3. Vabariigi Valitsuse 15. veebruari 2000. a määruse nr 51 "Kantserogeensete ja mutageensete ainete kasutamisel esitatavad nõuded töökohal" alusel (§ 5 lg 1) peab tööandja teavitama Tööinspektsiooni kirjalikult hiljemalt 30 päeva enne esmakordset töö alustamisest kantserogeensete ja mutageensete ainetega.

Kantserogeensete ja mutageensete ainete kasutamisel esitatavate nõuete eesmärk on kaitsta nendega kokkupuutuvate töötajate tervist.

Määrust kohaldatakse töökohtadele, kus kasutatakse «Kemikaaliseaduse» (RT I 1998, 47, 697; 1999, 45, 512) § 11 lõike 1 punkti 1 alusel kehtestatud «Ohtlike ainete loetelus» sätestatud kantserogeenseid või mutageenseid aineid või neid aineid sisaldavaid valmistisi, mis sissehingamisel, allaneelamisel või läbi naha imendumisel võivad põhjustada vähktõppe haigestumist, suurendada haigestumise riski või põhjustada geenimuutusi.

Määrus kehtestab tööandja kohustused kantserogeenidest ja mutageenidest põhjustatava ohu vähendamiseks.

Määrus ei laiene radioaktiivsete ainete ja asbesti kasutamisele.

Teates tuleb tööandjal esitada järgmised andmed:

- kantserogeensete ja mutageensete ainetega seotud tööprotsessid ja nende ainete kasutamise põhjused
- kasutatavate ja toodetavate kantserogeensete ja mutageensete ainete kogused
- kantserogeensete ja mutageensete ainetega kokkupuutuvate töötajate arv
- kasutatavad ohutusabinõud, sh. ühis- ja isikukaitsevahendid
- töökeskkonnas leiduvate ohtlike ainete sisalduse mõõtmise tulemused

- kantserogeensete ja mutageensete ainete asendamise võimalus ohutumate ainetega ning tehnoloogiliste protsesside täiendamise võimalused
- § 5 lg 2 Tööinspeksioonile esitatavat teadet tuleb korrata, kui töös hakatakse kasutama uut kantserogeenset või mutageenset ainet või kui töökeskkonnas toimuvad muudatused, mille tõttu eelmise teate sisu on vananenud.

4. Geneetiliselt muundatud mikroorganismide suletud keskkonnas kasutamise seadus (vastu võetud 21. 11. 2001. a seadusega (RT I 2001, 97, 603), jõustunud 1.8.2002) reguleerib geneetiliselt muundatud mikroorganismide ohutut kasutamist suletud keskkonnas eesmärgiga kaitsta inimese tervist ja keskkonda.

§ 3. Üldnõuded

Geneetiliselt muundatud mikroorganismi tohib suletud keskkonnas hakata kasutama pärast teatise ja taotluse esitamist ning Tööinspeksioonilt kirjaliku loa saamist, kui seaduses ei ole ette nähtud teisiti.

§ 7. Geneetiliselt muundatud mikroorganismi kasutamisest teatamine

Enne geneetiliselt muundatud mikroorganismi esmakordset kasutamist mingis ruumis või ruumikompleksis või senisest kõrgema ohuklassi nõuetele vastava kasutamise alustamist esitab kasutaja Tööinspeksioonile sellekohase teatise, mis lisatakse loa taotlusele.

Teatises peavad olema järgmised andmed:

- 1) kasutaja nimi, asukoha aadress, registrikood, telefoni- ja faksinumber ning elektronposti aadress;
- 2) ohuklass;
- 3) tööks kasutatava hoone aadress, kasutatava ruumi suurus, number ja asukoht hoone plaanil;
- 4) ohutuse eest vastutava isiku nimi ja kvalifikatsioon;
- 5) jätmete hoidmise ja kahjutustamise kava;
- 6) käesoleva seaduse § 13 lõikes 1 sätestatud nõuete täitmist tõendavad dokumendid ning inimese tervise ja keskkonna kaitseks rakendatavad ohutusabinõud.

§ 8. Geneetiliselt muundatud mikroorganismi kasutamise taotlus

Geneetiliselt muundatud mikroorganismide esmakordseks kasutamiseks vastavalt 1. ohuklassi nõuetele esitab kasutaja Tööinspeksioonile 1. ohuklassi taotluse ja saab Tööinspeksioonilt kirjaliku loa.

Kui Tööinspeksioon on kasutajale loa juba varem andnud, tohib edaspidi alustada iga uut 1. ohuklassi nõuetele vastavat mikroorganismi uut geneetilist muundamist või muundatud mikroorganismi kasutamist tingimusel, et 1. ohuklassile kohaldatavad nõuded on täidetud.

Geneetiliselt muundatud mikroorganismi esmakordseks kasutamiseks 2. ohuklassi nõuetele vastavalt või iga uue 2. ohuklassi nõuete kohaseks mikroorganismi geneetiliseks muundamiseks või muundatud mikroorganismi kasutamiseks esitab kasutaja Tööinspeksioonile 2. ohuklassi taotluse ja saab Tööinspeksioonilt kirjaliku loa.

Geneetiliselt muundatud mikroorganismi esmakordseks kasutamiseks 3. või 4. ohuklassi (edaspidi riskiklass) nõuetele vastavalt või iga uue riskiklassi nõuete kohaseks mikroorganismi geneetiliseks muundamiseks või muundatud mikroorganismi kasutamiseks esitab kasutaja Tööinspeksioonile riskiklassi taotluse ja saab Tööinspeksioonilt kirjaliku loa

§ 12. Uue loa andmine ohuklassi muutumisel

Kasutaja teatab Tööinspeksioonile viivitamata uutest asjaoludest, mis suurendavad ohtu geneetiliselt muundatud mikroorganismide kasutamisel ja muudavad seetõttu ohuklassi.

Kasutaja esitab Tööinspeksioonile uue taotluse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teatamisest arvates 14 päeva jooksul.

§ 13. Ettevaatusabinõud ja õnnetusjuhtum

Õnnetusjuhtumi korral teatab kasutaja viivitamata Tööinspeksioonile ja keskkonnajärelevalve asutusele telefoni, elektronposti või faksi teel või muul viisil järgmised andmed:

- 1) õnnetuse toimumise aeg, koht ja asjaolud;
- 2) õnnetusjuhtumiga seotud mikroorganismide loetelu ja kogused;
- 3) muu teave, mis aitab selgitada õnnetuse võimalikku mõju inimesele ja keskkonnale;
- 4) rakendatud ja rakendatavad abinõud.